

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

VERKORTE NOTULEN

*van de Een en Dertigste Algemeene Vergadering op Vrijdag
28 Juni 1935 te 16.30 en op Zaterdag 29 Juni 1935 te 10 uur
in Hotel Britannia te Vlissingen.*

(Zie voor den Beschrijvingsbrief met bijlagen het Juni-nummer van
het T. v. T.

Voorzitter C h. F. L. N o r d.

Aanwezig 78 leden.

I. Zitting van Vrijdagnamiddag 16.30 uur.

1. Opening.

Dames en Heeren,

Van harte zij U het welkom toegeroepen in Walcheren's mooie havenstad en badplaats. Het moge dan waar zijn, dat het programma van werkzaamheden ditmaal nu eens niet van U zal vergen het nemen van definitieve beslissingen over levensbelangen van ons beroep, toch zullen de hier te voeren besprekingen van niet gering gewicht kunnen zijn voor in de toekomst te nemen besluiten. En juist die voorbereidende besprekingen zijn het immers, die Uw Hoofdbestuur de richting moeten aangeven waarin het bestuursbeleid onzer Maatschappij zich zal moeten bewegen, een beleid dat steeds meer er op uit zal moeten zijn de tandheelkundige professie te vrijwaren voor de ernstige bedreigingen van de naaste toekomst.

Al is het waar, dat wij die bedreigingen deelen met de overige academici, zeker is het, dat het vooral de beroepen zijn, die de volksgezondheid betreffen, waar de gevaren van de beroepsovervulling het ernstigst zijn, omdat zij niet alleen de beroepsgenooten raken, maar bovenal het volk zelf.

Het hooghouden van de ethiek en daarmee van de waardigheid van den stand is — dit kan niet vaak genoeg worden herhaald —

niet een uitvinding van dien stand, teneinde prat te kunnen gaan op deze waardigheid, maar is onafwijsbaar noodzakelijk ter bescherming van de belangen, die aan een goede geneeskundige voorziening in den ruimsten zin van het woord gebonden zijn.

Die tradities van den geneeskundigen stand, waaraan zich in den loop der jaren, met de uitbreiding der geneeskundige en hygiënische behoeften, de tandheekunde, de pharmacie en de diergeneeskunde heeft aangesloten, zijn ontstaan, omdat zij berustten en moeten *blijven* berusten, op vertrouwen dat zijn adepten vanzelfsprekend is verleend, een vertrouwen dat over het algemeen tot nu toe gelukkig ongeschokt is gebleven.

Wie echter kennis heeft kunnen nemen van het dezer dagen verschijnende, zeer lijvige rapport van de Commissie tot bestudeering van het vraagstuk der overbevolking onzer Universiteiten en daaruit onder meer de cijfers heeft kunnen bestudeeren van de ontstellende overvulling der academische beroepen, kan zich niet ontveinzen, dat in de naaste toekomst de verhoudingen zich zoodanig zullen wijzigen en de strijd om het bestaan zoo groot zal worden, dat het uiterst moeilijk zal wezen, dit zoo noodzakelijke vertrouwen te handhaven, wanneer niet krachtdadige middelen aan de hand worden gedaan om het kwaad te keeren.

Het wil mij voorkomen, dat de betrokken Maatschappijen de handen ineen zullen moeten slaan om gezamenlijk maatregelen te beraden, teneinde de hier bedoelde gevaren te voorkomen. Deze zullen niet uitsluitend kunnen bestaan in de regeling van het Ziekenfondswezen, waarover in deze Vergadering nog zal worden gesproken, maar bovenal in het vinden van een oplossing om in de toekomst ook diegenen, die zich niet bij de beroepsverenigingen aansluiten, om zodoende aan de ethiek dier organisaties te kunnen ontsnappen, te beletten het pogen dier Maatschappijen tot het handhaven van de waardigheid van den stand te saboteeren.

Met nadruk zal er op moeten worden gewezen, dat het Medisch Tuchtrecht, dat bedoelde deze gevaren te voorkomen, voor het doel onvoldoende is gebleken en dat naar buitenlandsch voorbeeld — ik denk hier bijvoorbeeld aan Engeland — middelen zullen moeten worden gevonden om langs eenvoudigen weg een Raad van Tucht te creëren, die de bevoegdheid zal hebben om over de handelingen van alle beoefenaren der bedoelde professies te waken en die snel en doeltreffend moet kunnen ingrijpen.

De ervaring heeft geleerd, dat dan de preventieve werking reeds zoo belangrijk is, dat veel kwaads kan worden voorkomen.

Het zijn al deze overwegingen, die voor een niet gering deel Uw Hoofdbestuur en Uwe Commissies leiden bij de pogingen om orde

en eenheid te scheppen in de verschillende onderdeelen waarin dit vraagstuk onzerzijds moet worden bekeken.

Getracht wordt, onze Rechtspraak, steunende op onze Ethische Codex, zoo doeltreffend mogelijk te maken.

De bemoeiingen onzer Centrale Ziekenfondscommissie brengen de tandheelkundige Ziekenfondsbehandeling steeds meer onder één gezichtshoek en wanneer het ontwerp Contract met de Ned. Mij. tot Bevordering der Geneeskunst zal zijn tot stand gekomen, mogen wij verwachten dat alweer een belangrijke schrede voorwaarts zal zijn gedaan. Een nieuwe commissie, belast met de regeling van het kliniekwezen tracht ook deze moeilijke materie in goede banen te leiden. Definitieve voorstellen hiertoe lagen reeds ter tafel, doch zóózeer grijpen die maatregelen in tot nu toe bestaande toestanden in, dat wij gemeend hebben de verschillende mogelijkheden eerst aan Uwe vergadering te moeten voorleggen, alvorens een volgend maal over dit belangrijke punt definitieve beslissingen te nemen.

De Commissie tot regeling van de tandheelkundige hulp voor den middenstand heeft de statuten voor de op te richten vereeniging ontworpen, die door het Hoofdbestuur zijn goedgekeurd.

De regeling van het Techniekervraagstuk is in vollen gang, de overeenkomst met de laboratoriumhoudende technici, door de laatste Algemeene Vergadering goedgekeurd, is inmiddels gesloten en thans kan worden overgegaan tot een nadere uitwerking, om de verschillende — allerminst eenvoudige — problemen op dit gebied bevredigend op te lossen. Nu gebleken is, dat op loyale medewerking van de bestaande organisatie van loontrekkende technikers niet valt te rekenen, zullen wij langs anderen weg de noodzakelijke maatregelen treffen om ook daar orde te scheppen.

Verder staat een bespreking met de leiders der voornaamste Dental Depôts op het program, om door onderling overleg te trachten de misstanden die ook hier bestaan, uit de wereld te helpen.

Een niet minder belangrijk punt, dat reeds meerdere malen op onze Vergaderingen ter sprake is gekomen, is de vraag hoe wij de studenten, onze aanstaande collega's, meer dan tot nu toe het geval is, kunnen doordringen van de belangrijkheid der vraagstukken, die hier geregeld aan de orde komen.

In besprekingen met de leiders der studenten hebben wij beloofd hen jaarlijks sprekers te zullen verschaffen, die deze problemen op hunne vergaderingen zullen behandelen. Ik doe hier een beroep op Uwe medewerking om dit plan te doen slagen, door desgevraagd een spreekbeurt te willen vervullen.

Het ligt verder in de bedoeling om, zoo mogelijk, naast het Tijdschrift voor Tandheelkunde, een Studentenorgaan in het leven te

roepen, dat mede de belangstelling voor de tandheekkundige vraagstukken, zoowel van wetenschappelijken als van socialen aard zal kunnen stimuleeren.

Uit dit alles moge U blijken, dat niet wordt stil gezeten en het mogelijke wordt gedaan om ons beroep in Nederland te brengen op het peil, waarop wij het allen willen zien, in het bewustzijn dat wij zoodoende voldoen aan de verplichting om te zijn: een Maatschappij tot Bevordering der Tandheekkunde!

Ik verklaar de 31ste Algemeene Vergadering voor geopend!

2. *Notulen.*

De Voorzitter merkt op, dat in het verkort verslag der 30e Algem. Verg., opgenomen in het Tijdschrift van April '35, bij het daarin voorkomend verslag van het Tijdschrift voor Tandheekkunde, herhaaldelijk wordt gesproken van „Raad van Beheer”, hetgeen moet zijn „Algemeen Bestuur”.

De heer Berkenbosch Berends stelt voor de benaming „Verkort Verslag” te wijzigen in „Verkorte Notulen”, waarmede de vergadering zich kan vereenigen.

De verkorte notulen worden daarna ongewijzigd goedgekeurd.

3. *Ingekomen stukken.*

De Voorzitter deelt mede, een brief ontvangen te hebben van coll. Bruske, voorzitter van het Steunorgaan, behelzende het verzoek om toch alle leden der Mij. op te wekken contribueerend lid van het Steunorgaan te worden; deze steun is hoog noodig om aan de meerdere aanvragen om hulp te kunnen voldoen.

De Secretaris ontving bericht van verhindering van de collegae: Pitsch, Rozendaal, Bruske, Verhoeven en Backer Dirks.

De Voorzitter deelt namens de Zeeuwsche collega's, die zo krachtdadig hebben meegewerkt, om het programma in elkaar te zetten mede, dat de vergadering morgenochtend in deze zelfde zaal zal plaats hebben. Na afloop daarvan wordt een boottocht aangeboden.

4. *Besluiten van het Hoofdbestuur (Bijlage I).*

De Voorzitter memoreert, zooals in Bijlage I is te vinden, dat, volgens opdracht van de 21e Vergadering, op 26 en 27 Jan. 1935 te Utrecht

gehouden, het D. B. op 10 April l.l. de overeenkomst met de Vereeniging van Laboratoriumhoudende Technici heeft gesloten. Naar aanleiding hiervan heeft het H.B. de daaruit voortvloeiende besluiten geredigeerd. Dit is dus geen voorstel, maar een uitvloeisel van de reeds goedgekeurde overeenkomst, hetgeen aan de leden zal worden gezonden, opdat zij weten, wat in deze materie hun verplichting is.

De heer *V a n d e V e l d e* (Goes) zou gaarne zien opgenomen de verplichtingen voor de leden der V. L. H. T. tegenover de Mij.-leden, o.m. te verbieden, dat deze voor *niet*-Mij.-leden werken.

De *V o o r z i t t e r* zegt, dat het hier niet om gaat; wij zijn er veel beter aan toe, als deze menschen zijn aangesloten. De gelukkigste oplossing zou zijn, als beide partijen voor 100% georganiseerd waren. Voor onbevoegden mogen zij echter niet werken. Een collega, die zich niet aan deze overeenkomst houdt, zal een opmerking krijgen en anders voor den Afdeeliningsraad komen, met alle gevolgen van dien; deze bepalingen worden als aanhangsel in het Reglement opgenomen.

De besluiten van het H.B. worden voor kennisgeving aangenomen.

5. *Voorstel tot wijziging van Art. 2 van het Huish. Reglement (Bijlage II).*

De *V o o r z i t t e r* acht de oude redactie van Art. 2 te vaag: niet ieder willekeurig medicus moet zich kunnen noemen: „mondspecialist”. Door de medici wordt niemand als specialist erkend, die niet eenige jaren assistent is geweest, of iets, wat daarmee gelijk staat, en zoo moeten toch ook wij de overtuiging hebben, dat artsen, die straks lid van onze Mij. willen worden, de tandheekunde voldoende hebben bestudeerd, om die behoorlijk te kunnen uitoefenen.

De heer *H o l t h a u s* is het volkomen eens met deze wijziging, maar (herinnerend aan de discussie, gevoerd in het Tijdschrift, over de al- of niet-bevoegdheid van den arts om zich tandarts te noemen), zou hij willen voorstellen de woorden „de bevoegdheid heeft om den titel van tandarts te voeren” te willen vervangen door: „het praktisch tandheekundig examen met goed gevolg heeft afgelegd”. De quaestie van het voeren van dien titel is nl. nog niet in hoogste instantie uitgemaakt.

De heer *M r. N o r d T h o m s o n* kan geheel met dit voorstel meegaan, maar overziet het echter niet direct in zijn consequenties; wel stelt men zich op positief standpunt: de arts, die de bewijzen overlegt, kan geen lid worden krachtens het feit, dat hij arts is.

De *S e c r e t a r i s* acht het niet juist om vooruit te loopen: dit zou den schijn geven, alsof onze Mij. in twijfel verkeert.

De heer *H o l t h a u s* trekt thans zijn voorstel in: aangezien dit het Huish. Regl. betreft, kan zijn voorstel later aan de orde komen.

Het voorstel van het H. B. in Bijlage II wordt goedgekeurd, ten aanzien van Art. 2 H. R.

VI. *Voorstel tot Wijziging van Art. 19 van het Huish. Reglement. (Bijlage II).*
Zonder beraadslaging goedgekeurd.

VII. *Voorstel tot Wijziging van Art. 52, 55 en 61 H. R. Aangehouden tot de causerie van den heer S a n d e r s (punt 8 der Agenda).*

IX. *Mededeelingen van de commissie tot Regeling van de Tandheelkundige Hulpverschaffing aan den Middenstand.*

Aangehouden totdat de voorzitter dier Commissie tegenwoordig is.

X. *Jaarverslag over 1934 van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.*

De *S e c r e t a r i s*: Dit verslag luidt als volgt:

AMSTERDAM, 1 Mei 1935

JAARVERSLAG T. v. T. 1934.

Mijne Heeren,

Wanneer ik mij zet aan de taak om voor de veertiende maal het jaarverslag voor U uit te brengen, dan bekruipt mij thans meer dan anders het gevoel hoe moeilijk het zal zijn iets op papier te zetten, wanneer er zoo weinig is gebeurd, dat het verslaan waard is. Want terwijl rondom ons de geheele wereld in haar voegen kraakt en van elken dag, dien wij beleven een verslag van honderden pagina's is te maken, rolt het leventje van ons troetelkind langs rustige banen voort, ternauwernood beroerd door zich dagelijks opstapelende schokken en gebeurtenissen.

Behalve een enkele kleine mutatie in de referentengroep bleven onze

medewerkers ons trouw. Als nieuw lid van dit gilde mochten wij begroeten Mr. Hollander, den Haag, van wien wij hopen, dat hij nog vaak aanleiding moge vinden om zijn prettig leesbare, juridische beschouwingen over voor ons vak belangrijke onderwerpen, aan te bieden.

Met de beide wetenschappelijke vereenigingen is na eenige eenigszins krachtige correspondentie een technisch betere verhouding ontstaan, waardoor de copie van het op de vergadering verhandelde gemakkelijker binnenkomt.

De geregelde stijging van het aantal abonné's, die ik U een reeks van jaren kon melden, is voor dit jaar niet noemenswaard, al valt er niet zooals verleden jaar een daling te constateeren. Het aantal bleef met 856 vrijwel stationair (851). Er zijn 44 studenten onder.

De uitgevers leden dit jaar een ernstig verlies door het overlijden van hun firmant, den heer D. Tholen.

Namens U brachten wij den overledene een laatste bloemenhulde, waarvoor ons de dank der firma gewerd.

We hebben in overleg met de uitgevers bij de twee en veertigste jaargang, het Tijdschrift in een nieuw lettertype doen verschijnen en het een ander aanzien gegeven, in de hoop dat dit bewijs van vitaliteit door de lezerskring zou worden geapprecieerd. Grata novitas. We hebben ook nu weer ervaren, dat actie en reactie onafscheidelijk zijn en de meest nobele motieven een daad nog niet voor critiek kunnen vrijwaren.

Voor kort bereikte U een nieuwe inhoudsopgave, meer uitgebreid bewerkt, thans over de jaren 1929 tot 1933. Het ligt in de bedoeling den abonné's der 50ste jaargang in 1943 een totaal-inhoud aan te bieden. Met het oog op den zeer omvangrijken arbeid daaraan verbonden wordt daar reeds thans aan gewerkt.

De redactie heeft lang stil gestaan bij de ons door Minister Marchant gepresenteerde nieuwe spelling. Haar voorloopig standpunt is dat men, als overgangmaatregel een ieder vrijlaat de schrijfwijze te bezigen, die hij wenscht. De redactie vond geen aanleiding zelf hiertoe dadelijk over te gaan.

Met de uitgevers mochten wij in de beste verstandhouding samenwerken. Inmiddels zult ge bemerken, dat de tijdsomstandigheden toch hun stempel op de bedrijfsresultaten gaan drukken, waarvan voorloopig alleen de uitgevers de gevolgen gedragen hebben. Ik wil besluiten met de hoop uit te spreken, dat deze toestand spoedig

tot verbetering moge komen. De bloei van ons orgaan blijft een der essentieele voorwaarden voor een gezond nationaal tandheelkundig leven.

AMSTERDAM, Maart 1935.

w.g. M a r g a d a n t.

Bij dit jaarverslag mochten wij nog het volgende schrijven ontvangen, gericht aan het Hoofdbestuur: (gedateerd 30 April 1935).

Mijne Heeren,

In verband met een verzoek van een lid der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde om hem krachtens dit lidmaatschap inzage te verstrekken van het financieele jaarverslag, de begrooting en andere bescheiden van internen aard der Vereeniging „Tijdschrift voor Tandheelkunde”, heeft het Algemeen Bestuur in zijn vergadering van 3 Maart j.l. mij opgedragen U en de beide andere leden van onze Vereeniging, te weten: de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen en het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap, nog eens in kennis te stellen met het standpunt dat ter zake in den loop der jaren steeds is ingenomen.

De Vereeniging „Tijdschrift voor Tandheelkunde” is een zelfstandige vereeniging met eigen reglement. Zij geeft het Tijdschrift voor Tandheelkunde uit. De Vereeniging heeft momenteel 3 leden: de drie nationale vereenigingen, die het recht hebben elk 3 leden en 3 plaatsvervangende leden aan te wijzen, die met de door hen gekozen redactieleden het Algemeen Bestuur vormen, dat de zakelijke leiding van het Tijdschrift heeft. Deze leden van het Algemeen Bestuur hebben geen enkel mandaat, maar besturen geheel zelfstandig de Vereeniging Tijdschrift voor Tandheelkunde. Zij zijn niemand verantwoording schuldig. De drie ledenvereenigingen betalen momenteel een contributie van f 300,— per jaar. Zij hebben daarvoor een eigen rubriek in het Tijdschrift met het recht tot gratis publicatie van wat zij wenschen.

De Secretaris-penningmeester stuurt jaarlijks een uittreksel van het jaarverslag aan de drie ledenvereenigingen.

Wanneer in de Algemeene Vergadering van een der drie ledenvereenigingen mocht blijken, dat er bezwaren bestaan tegen het optreden der Vereeniging Tijdschrift voor Tandheelkunde, dan zal het Bestuur van het betrokken lid-vereeniging — wanneer deze bezwaren niet in de

vergadering zelve kunnen worden ontzenuwd — zich in verbinding stellen met het Algemeen Bestuur van het Tijdschrift ten einde door bespreking een bevredigende regeling te verkrijgen.

Natuurlijk blijft tevens de mogelijkheid open, door het kiezen van andere afgevaardigden, invloed op den gang van zaken uit te oefenen. De zelfstandigheid der Vereeniging Tijdschrift voor Tandheelkunde brengt echter mede, dat geen opdrachten kunnen worden aanvaard inzake het bestuursbeleid, evenmin kan, mede om praktische redenen, aan een lid van een der vereenigingen het recht worden verleend boeken en interne bescheiden in te zien.

Met collegialen groet,

w.g. G. D. M a r g a d a n t.

De heer M u l d e r vraagt, wat toch die getallen, staande boven verschillende artikelen, z.a. 616, mogen beteekenen.

De V o o r z i t t e r antwoordt, dat dit de cijfers zijn van de internationale Vereeniging van Bibliotheekwezen, welke bedoelen het gemakkelijker indexeeren van artikelen in Tijdschriften. Artikelen, welke over eenzelfde onderwerp handelen, hetzij in het Nederlandsch, Engelsch, Duitsch, Japansch of welke taal dan ook geschreven, dragen hetzelfde cijfer; een nog uitvoeriger toelichting kunt U krijgen van den heer M a r g a d a n t, die deze becijfering voor zijn rekening heeft genomen.

De heer M u l d e r dankt voor de toelichting.

De V o o r z i t t e r schorst de Vergadering tot — 's-avonds half negen en verzoekt de leden om 7.20 weder aanwezig te zijn, om met autobussen naar het Stadhuis te worden gebracht voor de officieele ontvangst door het Gemeentebestuur.

2e ZITTING VAN VRIJDAGAVOND 20.30 UUR.

De V o o r z i t t e r heropent de vergadering en stelt aan de orde een punt, niet op de agenda vermeld, dat betreft: De Regeling van het Ziekenfondswezen in Nederland. Zooals wellicht uit de pers bekend kan zijn, heeft het in de bedoeling van den Minister van Sociale Zaken gelegen een Ziekenfondswet in te dienen; ons verzoek, het concept ter inzage te mogen hebben, is geweigerd.

Een maand ongeveer geleden verzocht de Minister van Sociale Zaken ons, om in principe te willen goedvinden onze Mij. te doen vertegenwoordigen, in eene door Z.E. te creëren commissie, teneinde het ziekenfondswezen te bespreken.

Wij hebben geantwoord, met genoegen te zijner tijd aan dit verzoek te zullen voldoen. Eenzelfde uitnodiging is gericht aan de Maatschappijen tot Bevordering der Geneeskunst en der Pharmacie, den Voorzitter van den Gezondheidsraad, de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten en aan de verschillende Vakverbonden.

Inmiddels was het ons bekend, ook uit de pers, dat de Nederl. Mij. tot Bev. der Geneeskunst onderhandelde met verschillende Vakvereeningen, om deze materie te regelen, en informeel werd ons medegedeeld, dat de genoemde Ziekenfondswet voorloopig was ingetrokken.

Het Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde van 18 Mei 1935 vermeldt een voorstel van het betreffende Hoofdbestuur, ter behandeling op de Alg. Verg. welke Maandag en Dinsdag in Rotterdam wordt gehouden, om in te stellen een centrale commissie voor het Ziekenfondswezen, welke zal bestaan voor de helft uit vertegenwoordigers van het N.V.V. het Chr. Nationaal Vakverbond en het R.K. Werkliedenverbond en voor de andere helft uit vertegenwoordigers van de Mij. t. B. der Geneeskunst. De taak van deze commissie zal zijn een adviseerende; de voorzitter zal beurtelings uit beide groepen en uit de in deze commissie zittende leden worden gekozen.

In samenwerking hiermede stelt het H. B. voor het Bestuur en de Algem. Verg. van Mij. Ziekenfondsen te doen bestaan uit de verzekerden en de Geneeskundigen van het fonds in gelijkwaardige positie, welke maatregel zal gelden voor nieuw op te richten Mij.-Ziekenfondsen, terwijl de bestaande Mij.-fondsen op den duur aldus zullen worden gewijzigd.

De apothekers zouden in deze fondsen zitting in het bestuur kunnen krijgen met adviseerende stem.

Ter orientatie deelt spreker mede, dat tot heden die Mij. Ziekenfondsen worden bestuurd door de medici, pharmaceuten en de verzekerden, elke groep met gelijk aantal stemmen. Toen het Vakverbond er echter op stond 50 % van het aantal zetels te hebben, eischte de Mij. voor Geneeskunst de andere 50 % voor zich op, met uitsluiting van de Pharmaceuten, met wie men 20 jaar had samengewerkt, en nog wel zonder deze Mij. er verder in te hebben gekend.

Op de a.s. Alg. Verg. der Mij. voor Geneeskunst zal ook worden be-

handeld de ontwerp-overeenkomst met onze Mij., goedgekeurd op onze Alg. Verg. van 1934, met welk voorstel wij voor 100 % accoord gaan. Wij kunnen echter niet accoord gaan, dat in de centrale commissie van advies geen pharmaceut en geen tandarts vertegenwoordigd zal zijn.

Deze, onze meening wordt ook gedeeld door de afd. Utrecht van de Mij. voor Geneeskunst, welke afdeeling aan hare Mij. voorstelt zich in beginsel bereid te verklaren tot mede-instelling van de centrale commissie voor het Ziekenfondswezen door den Minister van Sociale Zaken, of, indien deze plannen van den Minister onverhoopt niet mochten slagen, dan zelve de instelling van zoodanige centrale commissie te bevorderen.

Uw D. B. is van meening, dat die opvatting van Utrecht juist is, en stelt U voor het volgend schrijven te richten aan het H. B. van de Mij. voor Geneeskunst, en dit te doen vóór hare Alg. Verg. van Maandag a.s. Secretaris leest het volgende schrijven voor:

„Aan het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst, Amsterdam.

De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde in Algemeene Vergadering bijeen te Vlissingen op 28 Juni 1935, heeft met genoegen gezien, dat het ontwerp-contract met Uwe Maatschappij dat door ons reeds op de Algemeene Vergadering van Januari 1934 is aanvaard, thans als voorstel 10a op Uw programma staat en vertrouwt, dat deze regeling waarvan de urgentie, met het oog op de wederzijdsche ziekenfondsbelangen groot is en geen langer uitstel meer gedooft, thans definitief in werking kan treden.

Met verwondering hebben wij echter kennis genomen van het voorstel A II van Uw Hoofdbestuur tot regeling van het ziekenfondswezen. Wij zijn van meening, dat een dergelijke regeling, die bovendien bedoelt een toestand in het leven te roepen, die later eventueel in een ziekenfondswet kan worden overgenomen, zoo zal moeten worden ontworpen, dat de verschillende groepen, die aan een ziekenfonds medewerken, daarin vertegenwoordigd zijn.

Onze Maatschappij heeft niet aangedrongen op vertegenwoordiging in besturen der Maatschappij-ziekenfondsen, van oordeel, dat eventuele moeilijkheden evengoed geregeld kunnen worden volgens de aan te gane overeenkomst onzer beide Maatschappijen.

Wij zijn echter van meening, dat de Centrale Commissie voor

het ziekenfondswezen, welke taak zal zijn een adviseerende, met het doel aldus leiding te geven op ziekenfondsgebied', behoort te bestaan uit vertegenwoordigers van alle belanghebbende groepen. Het is immers zoowel logisch als gewenscht, dat de principieele kwesties, die zich bij de regeling van het ziekenfonds vraagstuk in zijn geheel zullen voordoen en waarvan niet bij voorbaat te zeggen valt, wat hier alles onder zal kunnen vallen, behandeld worden in een dusdanig samengestelde commissie van advies dat het inzicht van elke partij daar wordt gehoord!

Pariteit behoeft daarbij o.i. geen enkele rol te spelen, daar het hier gaat om het uitbrengen van advies, gegrondvest op zoo breed mogelijk gefundeerde meeningsuitingen.

In het vertrouwen dat Uw Hoofdbestuur en Uwe Algemeene Vergadering de juistheid van het bovenstaande zullen erkennen zouden wij het op prijs stellen, wanneer dit voorstel A 11 welks urgentie — nu de ziekenfondswet voorloopig toch niet tot stand komt — niet zoo groot is, zou kunnen worden aangehouden, totdat een nader overleg der betrokken Maatschappijen hierover kan hebben plaats gehad.

Met de meeste hoogachting, voor de Ned. Mij. t. Bev. der Tand. get. voorzitter en secretaris."

De heer V a n H a s s e l t vraagt, of het standpunt, dat de Mij. van Pharmacie inneemt, bekend is.

De V o o r z i t t e r deelt mede, dat die Mij. op hetzelfde standpunt staat als wij.

De brief zal met algeheele toestemming der verg. ten spoedigst worden verzonden.

Mededeeling namens de Centrale Ziekenfondscommissie.

De heer S a l o m o n s deelt mede, dat in het maandblad van de Nederl. Vereeniging van Huisartsen, naar aanleiding van het voorstel van de H. C. en de C. Z. C., een stuk is verschenen van Dr. W e s l i e, waarin hij een uiteenzetting geeft over onze opvatting van honoreering op tandheelkundig ziekenfondsgebied. Door de C. Z. C. is daarop, in het volgend nummer van dit tijdschrift vrij krachtig gereageerd.

Eveneens is daar de C. Z. C. opgekomen tegen een stuk in het Tijdschrift van Geneeskunde, afkomstig van een arts uit Apeldoorn, welke

n. b. becijferde, dat een tandarts, volgens onze voorstellen, f 24.000 per jaar aan het Zfds. zou verdienen. In facto is dit niet hooger dan f 4500.

7. *Voorstel tot wijziging vanart ikelen 52, 55 en 61 van het Huish. Regl. (Bijlage III), en tevens*

8. *Causerie van den heer J. Sanders Ezn., voorzitter van den Raad van Beroep, getiteld: „Een en ander uit mijn ervaring in de Maatschappij-Rechtspraak (zie pag. 683 van dit nummer.)*

De *V o o r z i t t e r* brengt uit aller naam coll. S a n d e r s hartelijk dank voor al de moeite en tijd, die hij heeft besteed aan het prepareeren van zijn voordracht, welke ons aller belangstelling ten volle verdient.

Spreker brengt tevens aan de leden van den Raad van Beroep den dank der Mij. voor het voortreffelijke en buitengewoon tijdroovende werk, dat zij zich zoovele jaren in deze materie getroosten, waardoor wij de zekerheid hebben, dat onze Rechtspraak in veilige handen is.

(Applaus.)

De voorgestelde wijzigingen van de artikelen worden met algemeene stemmen aanvaard.

De *V o o r z i t t e r* vraagt of iemand het woord verlangt naar aanleiding van het door coll. S a n d e r s gesprokene.

De heer V a n E u p e n betoogt het nut van de samenstelling eener handleiding, opdat de Afdeulingsraden hieruit leering kunnen putten.

De *V o o r z i t t e r* antwoordt, dat het in de bedoeling ligt deze causerie in het Tijdschrift voor Tandheelkunde, 't zij eenigszins gewijzigd of aangevuld, op te nemen.

De heer M u l d e r wil gaarne twee vragen stellen.

1e. In art. 53 staat, dat de opgeroepene voor den Afdeulingsraad zich kan laten bijstaan door een lid der Mij. of een rechtsgeleerden raadsman. Aan spreker is een geval bekend, dat de aanklager met een rechtsgeleerd raadsman aankwam; de aangeklaagde moest toen ook een rechtsgeleerd raadsman nemen en het afdeulingsbestuur durfde de zaak ook niet zonder aan. Zóó wordt de rechtspraak vakwerk en is dat doelmatig?

2e. De heer S a n d e r s heeft gezegd, dat het niet zoo moet zijn, dat een Afdeulingsraad een beslissing neemt, wanneer hij niet competent is, van de zaak kennis te nemen. Spreker vraagt, of dan toch de Afdeulingsraad een beslissing neemt?

De heer S a n d e r s gelooft, dat de heer M u l d e r art. 53 verkeerd interpreteert; de aangeklaagde heeft het recht zich te laten bijstaan, maar de aanklager kan geen advokaat meenemen.

Wanneer een Afdeulingsraad behoefte gevoelt aan de hulp van een rechtsgeleerde, dan is er niets tegen. Dit betreft de eerste vraag.

Wat de tweede vraag aangaat, kan het wel voorkomen, dat er dingen zijn, welke men niet aan den Afdeulingsraad mag vragen: toch mag een Afdeulingsraad niet eindigen met de verklaring, dat hij niet competent is dit te berechten. Hij moet daarop laten volgen, wanneer overigens niets gezegd wordt: „Overwegende, dat wij om die en die reden niet competent zijn, spreken wij uit, dat er geen reden is tot het opleggen van een disciplinair maatregel”, of: „Wij geven een berisping.” Dan komt er een behoorlijk slot aan de beslissing.

De heer *V a n H a s s e l t* constateert, dat de rede van coll. *S a n d e r s* op een zeer hoog peil stond; we hebben vernomen hoe ontzaglijk veel er aan de werkwijze van den afdeulingsraad vastzit, en nu heeft spreker zich afgevraagd, of er in onze Mij. voldoende menschen zijn, die daarvoor de noodige capaciteit bezitten en of het niet aanbevelenswaard zou zijn den Afdeulingsraden een jurist toe te voegen. De waarde van onze rechtspraak kan er slechts door worden verhoogd.

Den heer *S a n d e r s* komt het niet gewenscht voor, à bout portant zijn oordeel hier daaromtrent uit te spreken.

De *V o o r z i t t e r* stelt, in verband daarmee, voor, de gedachte van coll. *V a n H a s s e l t* eerst door het Hoofdbestuur, in overleg met de leden van den Raad van Beroep, te behandelen, en, zoo noodig, dit in de volgende Mij.-vergadering aan de orde te stellen.

De Vergadering kan zich hiermede vereenigen.

De heer *H e n r y* zou de geheimhouding, door art. 57 aan den Afdeulingsraad opgelegd, opgeheven willen zien tegenover de afdeulingsbesturen.

De *V o o r z i t t e r* oordeelt, dat dit ervan afhangt, of het Afdeulingsbestuur al dan niet in de aanhangig gemaakte quaestie is gemengd.

De heer *H e n r y* vraagt, of het niet goed zou zijn, dat de Afdeulingsraden bij elkaar kwamen, om goede instructies te krijgen.

De *V o o r z i t t e r* antwoordt, dat dit denkbeeld wel is overwogen, maar losgelaten op praktische gronden.

De heer *M r. N o r d T h o m s o n* heeft met buitengewoon veel belangstelling geluisterd naar de rede van den heer *S a n d e r s*: een paar punten zou hij naar aanleiding daarvan gaarne bespreken, om erop te wijzen, dat in de rechtspraak de materiele zijde van het recht veel belangrijker is dan de formeele: de man, die materieel goed aanvoelt, wat recht is, zal ook het formeele deel niet over het hoofd zien, en voelt

dit eigenlijk intuïtief aan. Een goed lid van den Afdeelingsraad zal dus die handleiding niet noodig hebben.

Spreker voelt voor het idee, om aan die colleges een jurist toe te voegen, niet veel: het typische, vertrouwelijke karakter van die collegiale rechtspraak kan daardoor in het gedrang komen: meer voelt hij voor het opvoeden van de leden van de Afdeelingsraden tot goede rechters, indien dit mogelijk is. De uitspraken van den Raad van Beroep geven de jurisprudentie en geven de leidraad aan, waaruit veel kennis voor de lagere colleges is te putten. Ten slotte moet men er op letten menschen te kiezen, die absoluut objectief de zaken bezien.

De heer Sanders zou alleen willen zeggen, dat hij alles, wat de heer Nord Thomson heeft gesproken, woord voor woord onderschrijft: ook voor hem is de materiele zijde van het recht het hoogst in waarde.

De Voorzitter schorst de Vergadering tot Zaterdagochtend 10 uur precies, in deze zaal.

III, ZITTING VAN ZATERDAGMORGEN 10 UUR.

De Voorzitter heropent de vergadering en stelt aan de orde:

9. *Mededeelingen van de Commissie tot regeling van de tandheilkundige hulpverschaffing aan den Middenstand.*

De heer Margadant gelooft, heel kort te kunnen zijn. Het is een kwestie van dagen of weken, dat in Amsterdam zal worden opgericht een Nederlandsche Vereeniging tot bevordering van systematische mondverzorging voor den Middenstand. Spreker heeft reeds vaak doel en streven van deze Vereeniging uiteengezet, dat hij het de vergadering nu wil sparen. Hij wil er alleen aan toevoegen, dat, als de zaak in Amsterdam rouleert, de mogelijkheid in het geheele land open staat, zich bij deze organisatie aan te sluiten bij wijze van districten of afdeelingen. Dit laatste is nog niet te voorzien. Spreker verklaart zich bereid, alle inlichtingen, die de vergadering zou wenschen, te verstrekken.

Niemand wenscht iets te vragen, waarop de Voorzitter den heer Margadant en den zijnen succes toewenscht en hoopt den volgenden keer te vernemen, hoe de zaak zich ontwikkeld heeft.

11. *Causerie door den heer B. J. Brugman, voorzitter der Polikliniek-Commissie, over het „Polikliniekwezen in onze Maatschappij” (Bijlage IV).*

De Voorzitter zou het woord willen geven aan den heer Brugman, doch spreker moet eerst een verzuim herstellen door mede te deelen, dat door het uittreden van den heer Van Hasselt uit het D. B. dit moest worden aangevuld, waarop de heer Brugman bekleed is met de functie van vice-voorzitter. Spreker roept hem welkom toe als zoodanig en geeft hem tegelijkertijd het woord als voorzitter der Polikliniek-Commissie voor de aangekondigde causerie.

Conform de belofte in Utrecht op de vorige algemeene vergadering gedaan, had de regeling der materie van de poliklinieken in definitieven vorm hier aan de orde moeten komen. Bij de bespreking in de laatste Hoofdbestuursvergadering bleek, dat het niet verantwoord was, in deze vergadering op dit uiterst gewichtige punt een beslissing te nemen, die bindend zou wezen voor onze geheele Mij.

Met de discussie na de causerie zal het Hoofdbestuur zijn voordeel doen, om daarna, via de afdelingen in de algemeene vergadering een definitieve uitspraak te verkrijgen.

De heer Brugman zegt, dat, zooals bekend, in 1933 het besluit werd genomen, dat voor elke wijze van practijk-uitoefening, anders dan in de particuliere practijk, de leden toestemming van, of namens het H.B. behoeven.

De toelichting hierbij deed uitkomen, dat voor het ziekenfondswezen deze taak aan de C. Z. C. werd opgedragen, en voor het polikliniekwezen buiten de ziekenfondsen toestemming verleend zou worden door het D. B., indien aan een vijftal voorwaarden werd voldaan. Erkende poliklinieken zouden het recht krijgen, zich te noemen: „Polikliniek, erkend door de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde”.

In de practijk bleek, dat de redactie van de toelichting voor verschillenden uitleg vatbaar was en er door sommigen een niet-bedoelde uitlegging aan gegeven werd.

Het H.B. besloot, een gewijzigde redactie te ontwerpen. In de 1.1. Januari te Utrecht gehouden algemeene vergadering werd deze besproken. Er deden zich eenige nieuwe gezichtspunten voor, waarom besloten werd, de heele kwestie opnieuw voor te bereiden. Dit is in opdracht van het D. B. geschied door de daartoe gecreëerde polikliniek-commissie. Haar gewijzigde toelichting kwam in de laatstgehouden (75e) H.B.-vergadering, doch hier bleek een deel der H.B.-leden het met dat

rapport niet eens te zijn. Daarom vond de voorzitter het beter, het rapport tot een volgende ledenvergadering aan te houden en intusschen een causerie in deze vergadering te doen houden, waarin beide standpunten objectief zouden worden uiteengezet. In de volgende vergadering, waar een beslissing zal worden genomen, kan men omtrent dit vraagstuk dan beter georiënteerd zijn.

Werd tot nu toe alleen rekening gehouden met nieuw op te richten, poliklinieken, thans moeten, om tot een uniforme regeling te geraken, ook de bestaande poliklinieken bij dit vraagstuk betrokken worden en wel naar aanleiding van de opmerkingen in de vorige algemeene vergadering. Het resultaat der in die vergadering ook gevraagde enquête is, dat men ongeveer een veertigtal poliklinieken telt. (Spreekuren voor minvermogensden aan huis zijn hieronder niet begrepen.) Een zestal van deze zijn opgericht en werken met toestemming van het D. B. Dit behoorlijk aantal zal, naar spreker's inzicht, in den loop der jaren nog stijgen, wegens:

1. het aanhouden van de lage conjunctuur,
2. de sterke aanwas van nieuwe collega's,
3. gebrekkige en onvoldoende regeling met ziekenfondsen op verschillende plaatsen.

In de jaren 1930 en 1931 bleek reeds de wenschelijkheid, dat de Mij. zich met deze materie zou bemoeien. In 1933 ontstond het besluit met toelichting. De motieven, die toen golden, gelden nu nog, misschien nog sterker. Het bleek helaas vaak, dat men zich voor poliklinieken veel vrijheid veroorloofde betreffende de ethische opvattingen, soms ook te goeder trouw meende men, dat wat voor de particuliere practijk verboden was, voor een polikliniek wèl geoorloofd zou zijn.

Spreker bedoelt niet de wantoestanden van de inrichtingen van onbevoegden en van collega's, los van elk verband, die met onbehoorlijk groote borden aan de gevels, advertenties, strooibiljeten het goedgeloofige publiek trekken en dit gewetenloos een behandeling van elk wat wils tegen een tarief van elk wat wils voorzetten. Hierover wil spreker het niet hebben, al wijst hij op het feit, dat waar alle banden van ethiek en moraal verbroken zijn, het poliklinieksysteem zich bij uitstek leent tot een afglijden naar een zeer laag peil, omdat het publiek, dat er komt, niet tot critisch oordeelen in staat is en door een afbetalingssysteem vaak gebonden wordt.

Doch, om tot onze Mij. terug te keeren, bij de Codificatie-Commissie

zoowel als bij de bespreking van het N. P. P.-rapport werd reeds aangedrongen op regeling van het polikliniekwezen door de Mij. De Mij. wil niet anders dan een zeker aantal ongeschreven wetten op papier zetten, want de meeste dezer voorschriften vallen onder het „behoorlijk” uitoefenen van een deel van ons beroep. Zij betreffen:

1. de wijze van behandeling;
2. het vastleggen van de tarieven;
3. het verbieden van reclame;
4. het vastleggen van een welstandsgrens;
5. de contrôle op deze vier punten.

Men is het erover eens, dat de punten als voorschriften dienen vastgelegd te worden, de uitwerking kan verschillend zijn en spreker's taak is het, hiervan een objectief verslag te geven.

Wat punt I — de wijze van behandeling — betreft, kan alleen de systematische rationeele behandeling in aanmerking komen (zie N. P. P.-rapport). Goud-, kroon- en brugwerk zijn dus uitgesloten voor kliniek-behandeling.

Een polikliniek heeft uiteraard veel eerste hulp te verleenen, doch er blijft toch ook een groote categorie van patienten, die voor saneering in aanmerking komen en dan moet dit systematisch-rationeel geschieden, omdat:

- 1e. op den duur alleen op deze wijze door deze categorie patienten de saneering te betalen is;
- 2e. alleen op deze wijze men in staat is economisch de massa te behandelen, zonder de kans te loopen, dat men binnen het halve jaar niet-voorzien gevallen moet behandelen;
- 3e. alleen deze behandelingsmethode op den duur bevrediging en vertrouwen in tandheekkundige behandeling kan geven.

Spreker wil hieraan toevoegen, dat systematische ontduiking van de systematisch-rationeele behandeling ernstig gaat lijken op malpraxis.

Punt 2: de tarieven. Deze moeten redelijk zijn, verband houden met de plaatselijke omstandigheden en de plaatselijke particuliere tarieven, waarbij een zeker minimum in acht te nemen is. Op éézelfde polikliniek éézelfde tarief, anders ontstaat een tarievenoorlog in eigen polikliniek.

De Commissie zal voorstellen in de a,s. jaarvergadering, dat de tarieven in wacht- en spreekkamer opgehangen moeten worden

Punt 3: Reclame. Alles, wat in dit opzicht als onbehoorlijk wordt be-

schouwd, moet vermeden worden; nadere detaillering komt in het toekomstige rapport.

Punt 4: welstandsgrens, en punt 5: de contrôle, zijn moeilijke kwesties.

In Utrecht, op de laatste jaarvergadering, werd gevraagd, of men niet beter inkomensgrens kan zeggen. Anderen stelden daartegenover, dat iemand, die bezittingen heeft, die hem weliswaar op het oogenblik geen inkomen verschaffen, toch niet tot het publiek behoort, dat men zich voor de polikliniek denkt. Spreker gebruikt daarom „welstandsgrens”. Er moet een gelijke opvatting komen. Belangrijker is de kwestie zelve. De commissie wil een welstandsgrens doen vaststellen met de verplichting, deze in de wachtkamers duidelijk te vermelden volgens een uniform vastgestelden tekst, waarbij van den patient desgewenscht het overleggen van een deugdelijk bewijsstuk (belastingbiljet) kan geëischt worden en bij eventueele fraude het verschil met het particuliere tarief bijbetaald zal moeten worden. De commissie ziet hierin een dusdanige prophylactische werking, dat ontduikingen practisch niet meer zullen voorkomen. Vooral wanneer hierbij de bepaling wordt gemaakt, dat een collega zich bij overtreding er niet op kan beroepen, dat hij niet wist, dat hij patienten, vallende buiten de welstandsgrens, op zijn polikliniek behandelde. De contrôle hierop is haast automatisch. In de groote steden zou het misschien iets langer duren, maar in de kleinere plaatsen is het bij de collega's gauw genoeg bekend of er op een polikliniek patienten behandeld worden, die er eigenlijk niet thuis behooren. Zoodra er klachten komen of zelfs gegronde vermoedens van overtreding bestaan, treedt de commissie met de contrôle belast, in werking. Dit geldt ook ten opzichte van de overtreding van andere punten. Verdere contrôle bestaat in het nazien van de alle drie maanden verplicht in te zenden maandstaten betreffende het aantal patienten, bezoeken en verrichtingen. Hieruit is met een oogopslag te zien, hoe op de polikliniek gewerkt wordt.

Een andere meening is: Men stelle het overleggen van het bewijsstuk (belastingbiljet) imperatief en niet facultatief. Iedere patient moet het toonen, alvorens behandeld te worden. Moeilijkheden zijn niet te vrezen, zegt men, en verwijst naar de coöperatieve kliniek in Amsterdam. Contrôle vanwege de Mij. zou op dit en op andere punten geschieden door verplichte steekproeven enkele keeren per jaar. Dan gaat de contrôle geld kosten en er is dan ook een voorstel gedaan deze te doen betalen door de poliklinieken zelve. Als compensatie zouden zij het recht krijgen, het praedicaat: „Polikliniek erkend door de Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde” te voeren, terwijl de commissie dit praedicaat had

gereserveerd alleen voor de poliklinieken in afdeulings-, verenigings- en groepsverband. Samenvattend, is de polikliniek-commissie dus vóór een aantal bepalingen in een soepele reglementeering neergelegd, bedoeld als richtlijnen en werkend als prophylaxe met contróle, wanneer dit noodig mocht blijken. De andere partij daarentegen stelt voor, datzelfde aantal bepalingen in straffere reglementeering vast te leggen, met een verplichte contróle, enkele keeren per jaar.

Spreker eindigt met het belang van een gezond polikliniekwezen te bepleiten als doeltreffend tegen de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde.

(Applaus.)

De Voorzitter dankt den heer Brugman. Er zijn bindende maatregelen noodig, die onherroepelijk ingrijpen in het vrije doen en laten der betrokkenen. Van tevoren is het wenschelijk, hierover van gedachten te wisselen, zonder dat er direct consequenties aan vast zitten.

De heer Vleming wenscht tegenover de reclame door onbevoegden een wat ruimere reclame door de afdeeling op de polikliniek toe te laten in het belang der patienten.

De heer Van Eupen vraagt, of het de bedoeling der Mij. is de oprichting van poliklinieken in de hand te werken, of alleen in die gevallen, waar er moeilijk aan te ontkomen is, toestemming te geven. Spreker meent, dat vele poliklinieken worden opgericht terwijl het niet noodig is. Nu langzamerhand de organisaties voor middenstandshulp haar beslag krijgen, is spreker van oordeel, dat de noodzakelijkheid der poliklinieken wel geheel zal vervallen. Spreker is bang, dat anders op den duur die middenstandshulp via de poliklinieken in handen van enkele collega's zal blijven, terwijl vele anderen, wat juist de jongeren zullen zijn, daaraan niet kunnen meedoen.

De heer De Beer vraagt niet te vergeten, dat de systematisch-rationeele hulp, zooals wij die hebben vastgelegd, slechts een hulpmiddel is, omdat wij bij den huidigen stand van zaken niet anders kunnen. Hij vraagt voor menschen, die geregeld naar den tandarts gaan en dus bewezen hebben prijs op de verzorging van hun mond te stellen, uitbreiding der behandeling.

De heer Kranenburg zegt, naar aanleiding van de woorden van den vorigen spreker, dat de systematisch-rationeele behandeling voor de poliklinische patienten ruimschoots voldoende is, omdat zij een goed gesanceerden mond krijgen en na een half jaar nog hebben.

Van de 5 punten van collega Brugman kan men in Rotterdam met

de systematisch-rationeele behandeling, vastgestelde tarieven, ongeoorloofde reclame, accoord gaan. Daaraan zal elke polikliniek moeten voldoen.

Betreffende de welstandsgrens en contrôle is het uitgesloten, dat men polikliniek-patienten de verplichting kan opleggen, bij ieder bezoek een deugdelijk bewijs te toonen, waaruit zijn juiste inkomen blijkt. Het inkomen schommelt, ook nadat patient voor een bepaald inkomen eenmaal is ingeschreven. Dat eischt een sterke administratieve contrôle en is onmogelijk. Speciaal in Rotterdam, waar het polikliniekwezen al lang bestaat, gelooft spreker niet, dat het ooit ingang zal vinden.

Ook contrôle is zeer moeilijk op al het werk. De administratieve contrôle is goed uitvoerbaar, als iedere drie maanden de staten worden ingezonden. Maar als men een bepaalde commissie of een lid namens het D. B. laat controleeren op alle poliklinieken en op al het werk, dat geleverd wordt, dan zal de polikliniek-exploitatie weer veel moeilijker worden. Ook zal het in Rotterdam, waar men de poliklinieken al zoo lang heeft, heel moeilijk zijn, radicaal van gedragslijn te veranderen.

Spreker gelooft, dat, als deze twee punten doorgevoerd worden, als door enkelen wordt voorgesteld, wij aan het schoone woord: „Erkend door de Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde” kunnen toevoegen: „Erkend en onmogelijk gemaakt door de Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde”.

De heer S a n d e r s spreekt over hetgeen de voordrager heeft gezegd, dat nl. de commissie zich een bepaling had gedacht, waardoor een collega zich er niet op beroepen kan, dat hij niet wist, dat hij een patient buiten de welstandsgrens op de polikliniek behandelde. Spreker vindt zulks gevaarlijk. Geen rechtscollege der Mij zal den collega schuldig verklaren, tenzij te bewijzen is, dat de collega het wel wist. Spreker gelooft, dat de commissie zich op haar standpunt in deze wel bedenken mag.

De heer F l a u m e n h a f t, hoewel in Den Haag nog slechts korte ervaring hebbende, komt tot dezelfde conclusie als de heer K r a n e n b u r g. Sprekers inzicht is, dat poliklinieken noodzakelijk zijn, niet alleen in het belang der tandartsen, die niets te doen hebben, maar ook in dat der patienten. Er is een groep, vooral in de groote steden, die buiten het ziekenfonds staat en toch onder die groep behoort. Deze behooren in de behoorlijke polikliniek. Spreker is voorstander van een tamelijk scherpe contrôle der Mij. Men zou b.v. persoonlijk op een spreekuur eens per jaar kunnen controleeren, zooals dit bij de spoorweg-tandartsen ook gebeurt. In de gedachte van het belastingbiljet ziet spreker

niet veel heil. In het tarief wenscht spreker wel nuances, b.v. het verschil tusschen een eenvoudige fissuur-vulling en een uitgebreide amalgaamvulling. De reclame voor een particuliere praktijk kan men beschouwen als reclame voor den tandarts alleen. Er moet verschil zijn hiertusschen en tusschen de reclame voor een kliniek, die de volksgezondheid moet dienen. Deze moet goed aangekondigd worden met behoorlijke doelmatige reclame. Spreker voelt er veel voor, de wijze van reclame ook onder de Mij. te brengen, dus de teksten te laten goedkeuren.

De heer S a l o m o n s heeft een punt niet hooren noemen. Spreker ziet deze geheele zaak als gebaseerd op goede trouw. Men kan een fatsoenlijk collegiaal verbandsgevoel nu eenmaal niet vastleggen in regels of reglementen. Waar bindende bepalingen worden gemaakt over het vertoonen van het belastingbillet, daar zegt spreker niets nieuws, wanneer hij beweert, dat velen daarvan onbetrouwbaar zijn. Hoeveel reglementen men ook maakt, iemand, die het erop aanlegt, kan alle bepalingen ontduiken, zoodat zelfs de Raad van Beroep hem niets kan doen op grond van het reglement. Al wordt zoo iemand vrijgesproken, daarom gaat hij nog niet altijd vrij uit. Ieder Maatschappij-lid, dat een polikliniek begint, moet alle bepalingen loyaal uitvoeren, en allereerst de goede trouw en goede collegiale verhoudingen voor oogen houden.

De heer P a e r l merkt op, dat een gedeelte van hetgeen spreker wilde zeggen, reeds door den heer S a l o m o n s is gezegd.

Spreker ontkent ten sterkste, dat de poliklinieken zouden dienen voor een categorie menschen, die in de ziekenfondsen thuis behooren en er niet in zijn, zooals de heer F l a u m e n h a f t zeide. Die menschen moeten in de ziekenfondsen gaan. De poliklinieken zijn juist voor de groep, die even boven de welstandsgrens van de ziekenfondsen uitgaat, en niet direct voor het particuliere tarief in aanmerking komt. Dat geldt zeker voor de groote steden. Voor kleinere steden en dorpen is de noodzakelijkheid voor spreker nog niet zoo zeker. Evenmin de noodzakelijkheid, dat iedere tandarts, die daarvoor idee heeft, een polikliniek begint. Wenscht men goede klinieken, dan zal dat, volgens spreker, alleen mogelijk zijn, of alleen toegelaten kunnen worden, wanneer een behoorlijke groep collega's — en dat vooral in de grootere steden — dit gezamenlijk wil organiseeren zooals in Amsterdam en Rotterdam de Coöperatieve en de R. T. V.-klinieken. Het behoeven niet direct officieele, of semi-officieele lichamen te zijn, het mag een vereeniging van collega's of een stichting wezen. Maar, als wij toestaan, dat iedere willekeurige collega een polikliniekje op touw zet, kunnen wij evengoed zeggen: begin jullie allemaal

maar practijken en reken wat minder, want dit is een verkapte manier om in de particuliere practijk een verminderd tarief te nemen, al voldoet men aan de ethische eischen. (Applaus.) Als de noodzaak van het verminderde tarief blijkt, dan zegt spreker, dat onze tarieven te hoog zijn en zouden wij allen verplicht zijn, deze grondig te herzien. Spreker stelt die vraag niet, omdat hij nog niet daaraan gelooft.

Spreker gelooft verder, dat de vergelijking, die de heer F l a u m e n h a f t maakte met de spoorwegen, in verband met zijn betoog, dat de contrôle zoo scherp mogelijk moet zijn, mank gaat. Bij de spoorwegen immers zijn tandartsen aangesteld bij het Z. en O.-fonds, dat uitsluitend personeel der spoorwegen behandelt. Het lichaam, dat de tandartsen en het personeel aanstelt, kan eischen, dat het werk in den mond gecontroleerd wordt. Maar spreker ontzegt elke organisatie het recht, in den mond van patienten van particuliere poliklinieken te gaan kijken. Dat zou den naam der tandheelkunde schaden. De groote massa zou zeggen: zij vertrouwen elkaar onderling niet, wat het werk betreft. Dat kan alleen administratief gecontroleerd worden op grond der statistische lijsten. De patienten moeten er buiten blijven. Dat kan alleen, wanneer poliklinieken gesticht zijn vanwege de Mij. of een afdeeling. Dan heeft de Mij. of de afdeeling de verantwoordelijkheid voor de verrichtingen en het recht, deze te laten controleeren.

De heer P a e s i verdedigt de contrôle door het belastingbillet. Velen zijn lid van een ziekenfonds en hooren er niet thuis. Gaan wij op de poliklinieken ook de tusschenmassa helpen tegen lage tarieven, dan ruineeren wij de particuliere practijken, als wij niet herhaaldelijk het inkomen controleeren met behulp van het belastingbillet.

De heer R o d e r m o n d vraagt, waarom in het ontwerp-poliklinieken niet is ingevoegd het sprekkuur voor mindervermogenenden. Hiervoor geldt nog sterker hetgeen de heer P a e r l zeide, dat dit een verkapte vorm is om een verlaagd tarief te berekenen.

De heer M u l d e r voorziet moeilijkheden bij den eisch, het belastingbillet te toonen, eerst aan den tandarts en bij een klacht circuleert het nog eens bij een commissie.

Spreker stelt voor, goede trouw aan te nemen en den patient een verklaring te laten teekenen, dat zijn inkomen een zekere grens niet overschrijdt.

De heer B e c k e r dankt het D. B., dat het de vergadering in de gelegenheid heeft gesteld, dit punt der poliklinieken te bespreken. Ook

de verschillende debaters, die punten hebben besproken, die spreker ook gevoeld heeft en waarop hij niet terugkomt.

Als motieven om poliklinieken op te richten ziet spreker alleen, wanneer het blijkt, dat patienten hulp noodig hebben en dat ze de particuliere practijk niet kunnen betalen of ter bestrijding van de onbevoegde uitoefening.

Alleen op deze twee gronden is oprichting gewettigd. En dan nog alleen door een Mij.-instantie. Elke andere vorm is, volgens spreker, niet anders dan te trachten aan den slag te komen, omdat het langs den weg van de particuliere practijk niet gelukt.

De heer L o e b wil nog enkele principieele punten naar voren brengen. Hij zou willen vragen, de commissie op te dragen, uit te maken of propaganda voor de oprichting der poliklinieken moet uitgaan van de Mij. of niet. Wil de Mij. de oprichting propageeren? In de tweede plaats vraagt spreker naar de grootte van de groep, waarover de heer F l a u m e n h a f t het heeft gehad. Men heeft de ziekenfondsen. Men krijgt heel spoedig de hulp voor den middenstand. Wat voor groep blijft er over voor de poliklinieken?

De heer S a n d e r s zegt, dat er heel belangrijke dingen in het debat zijn gezegd. Spreker doelt voor een groot deel op hetgeen de heer P a e r l heeft gezegd en op een anderen collega, die sprak over het verband tusschen de noodzakelijkheid van poliklinieken, zooals de commissie zich die denkt, en de middenstandsvoorziening. Spreker vraagt zich nu af: Is er plaats voor al deze dingen naast elkaar? Het moet samen bekeken worden. Spreker stelt voor, voordat verdere stappen gedaan worden, de beide commissies (polikliniek- en middenstandscommissie) met elkaar te laten debatteren en eventueel met het D. B. of H.B., maar deze punten niet meer afzonderlijk te behandelen.

De V o o r z i t t e r kan mededeelen, dat een van de leden van de commissie voor het middenstandswezen door het D. B. benoemd is in de polikliniek-commissie.

Dit voldoet den heer S a n d e r s niet geheel.

De V o o r z i t t e r zegt toe, dat de zaak in groot verband zal worden bekeken.

De heer B r u g m a n zal niet op alle punten ingaan, nu het geheel nog eens in het H.B. en in de afdelingsvergadering komt vóór de beslissing in de volgende algemeene vergadering. De belangstelling der collega's verheugt spreker zeer. Voor poliklinieken wordt, wat propaganda en reclame betreft, de marge iets ruimer gehouden dan voor de

particuliere praktijk. Het oordeel hierover is aan de commissie opgedragen. Spreker doet op iets grooter bord, enz.

De voorlichting van het publiek zal de commissie verder in studie nemen. Er zal op gezette tijden in de pers, of b.v. via de radio, iets moeten gebeuren. Dat is het terrein van Het Ivoren Kruis.

Of de Mij. de oprichting van poliklinieken moet bevorderen, of tegenhouden, zou spreker op het oogenblik niet willen uitmaken. De commissie geeft verreweg de voorkeur aan het oprichten van poliklinieken in afdelings-, groeps- en verenigingsverband boven die, opgericht door één man. Tegen de woorden van den heer D e B e e r, die jarenlange, trouwe patienten der poliklinieken ander tandheekkundig werk dan met eenvoudige middelen wil geven, moet spreker ernstig waarschuwen, want dan zouden de poliklinieken werk afnemen, dat in de particuliere praktijk thuis behoort.

Wat de heer K r a n e n b u r g heeft gezegd, onderschrijft spreker volkomen.

Wat het tarief betreft, is de opzet, dat voor gelijk werk ook gelijke honorëering zal gelden, dus niet prothesen in alle soorten en in diverse prijzen. Voor de vullingen wordt bij de systematisch-rationeele behandeling gesteld, dat gecompliceerde vullingen vermeden worden, zoodat geen behoefte aan nuanceering in prijs bestaat.

Spreker wil objectief blijven en daarom de andere punten niet beantwoorden, door de subjectieve meeningen der commissie niet meer voorop te stellen. Met het gehoorde in deze vergadering zal de commissie rekening houden.

De V o o r z i t t e r dankt den heer B r u g m a n voor de beantwoording. Spreker is het eens met den heer S a n d e r s, dat het gewenscht is, het middenstandsvraagstuk en het polikliniekwezen in verband met elkaar te beschouwen en dienovereenkomstig maatregelen te nemen.

De belangrijkste vraag heeft de heer V a n E u p e n gesteld: Wenscht de Mij. poliklinieken? Spreker gelooft, dat wij ze noodgedwongen toelaten, omdat wij ze niet kunnen verbieden op moreele en tactische gronden, maar dat het buitengewoon ongewenscht is en — nu komt spreker in het schuifje van den heer B e c k e r — voorzover het gewenscht is, moet het gebeuren door de afdeling of plaatselijke vereeniging van collega's, ter plaatse, waar een dergelijke noodzaak gevoeld wordt. (Applaus.)

Wat de reclame aangaat, zegt spreker, dat het waar is, dat er collega's, enkelingen of een groep, kunnen zijn, die een polikliniek stichten met

de bedoeling, daar een groep menschen goede tandheelkundige hulp op een bepaalde manier, die zij als tandarts alleen goed kunnen vinden, te geven. Maar zoodra zij reclame gaan maken, anders dan in de particuliere practijk, dan geloof de buitenstaander niet, dat onbaatzuchtigheid de drijfveer is, doch alleen de portemonnaie van den collega! (Applaus.)

Spreker wil dus uitdrukkelijk zien vastgelegd, dat elke vorm van reclame uit den booze is, als die niet onpersoonlijk is. Spreker wijst op Groot-Brittannië, waar het niet geoorloofd is, dat medicus of tandarts een stuk schrijft in welke courant ook, en dit met zijn naam onderteekent, als hij het heeft over de wijze, waarop de volksgezondheid moet worden gediend. Dat wordt beschouwd als onbehoorlijke reclame. Deze dingen kunnen alleen behandeld worden op de basis van goede trouw en in verband met den wil, waarmede wij ze hebben opgezet ten bate van onzen stand, van de tandlijdende menschheid, maar zeker niet in laatste instantie in het belang van collega's, die anders ongeorganiseerd, in een chaos terecht zouden komen, waarbij zij niet alleen de waardigheid van den stand en de belangen der patienten te grabbel zouden gooien, doch ook elkaar zouden doodconcurreren.

Spreker betoogt de noodzakelijkheid van het vinden van een gezonde en eerlijke regeling en belooft aan de volgende algemeene vergadering in meer definitieven vorm een beslissing te zullen voorleggen.

12. *Plaatsbepaling der volgende Algemeene Vergadering.*

De Voorzitter stelt, als gewoonlijk, voor, de jaarvergadering te Utrecht te houden.

Aldus besloten.

13. *Rondvraag.*

De heer Aart Mulder verklaart, als nieuwe voorzitter der afdeling Utrecht, op deze eerste algemeene vergadering na de herverkiezing van den huidigen voorzitter der Mij.:

1e. dat de afdeling Utrecht een goede samenwerking en een hartelijk samengaan in de Mij. op hoogen prijs stelt;

2e. dat bij de indiening van een tegencandidaat in de vacature-Nord als voorzitter, allermint de gedachte heeft voorgezet, den aftredende persoonlijk te grieven of onaangenaam te treffen;

3e. dat de afdeling betreurt, dat juist op het tijdstip der vorige algemeene vergadering, de afdeling Utrecht, door het bedanken van den heer Van A ndel en de oprichting van de afdeling Het Gooi,

beide per 1 Januari j.l., zonder bestuur was, zoodat op genoemde vergadering geen der aanwezigen, namens de afdeeling, kon spreken, ten einde de gedachten, welke tot het indienen van een tegencandidaat leidden, nader uiteen te zetten;

4e. dat zij het volle vertrouwen heeft zoo in het Hoofdbestuur in samenstelling, als in elk lid individueel, en dat het haar wensch is, dat (mede door onderlinge samenwerking aller leden) het Bestuur onder leiding van onzen voorzitter nog veel arbeid mag verrichten in het belang der Mij. en der tandheekkunde. (Applaus.)

De Voorzitter dankt den voorzitter der afdeeling Utrecht voor zijn verklaring en voegt er van de zijde van het H.B. en D. B. aan toe, dat zij de zekerheid hebben met Utrecht op dezelfde prettige wijze te zullen samenwerken als met de andere afdeelingen.

De heer Regensburg de Mooy brengt een proces tegen een tandheekkundige te Utrecht wegens onbevoegde uitoefening ter sprake. De eigenaardige verdediging van Mr. D u y s maakt, dat spreker vraagt, of het noodig is tegen dien tandheekkundige op te treden. In Den Haag doen zich nl. dikwijls gevallen voor, dat hulp door tandheekkundigen verleend, verkeerd afloopt en dat bij ons dan hulp wordt gezocht en wij daartegen niets kunnen doen. De tandheekkundigen worden gewoonlijk vrijgesproken.

De Voorzitter zegt, dat de tandheekkundige een zekere bevoegdheid heeft. Overschrijdt hij die en maakt hij daarbij ongelukken, zoo is dat een strafbaar feit. Wij hebben ons vele jaren op het standpunt gesteld, dat het een zaak is van justitie en politie. Aan den anderen kant is het een zaak van de volksgezondheid. Het is zeker onjuist, als de enkeling daarin maatregelen neemt. Men deele het feit nauwkeurig en uitvoerig mede aan den Secretaris van het H.B., die het ter kennis brengt van de Inspectie der volksgezondheid. Niet alleen, dat wij mogen verwachten, dat dit bepaalde gevolg heeft, doch op deze wijze krijgen wij een dossier, dat nuttig kan zijn.

De heer Salomons voegt hieraan toe, dat eenige weken geleden een tandheekkundige veroordeeld is. De opmerking, dat tegen tandheekkundigen niets te doen is, is dus niet juist.

De heer Becker merkt op, dat de tandheekkundigen ook onderworpen zijn aan het Medisch Tuchtrecht, niet wegens het ondermijnen van den stand der tandheekkundigen, want dat wil de wetgever niet, maar wel wegens het blijk geven van grove onkunde en nalatigheid.

De heer Paesi vraagt naar de bevoegdheid van den tandheel-

kundige. Spreker is in Haarlem voor een dergelijk geval geroepen, waarin patient de dupe was geworden en de afloop letaal was.

De Voorzitter zegt, dat zulks te vinden is in het eenige artikel van de desbetreffende wet, waarin staat, dat deze menschen bevoegd zijn tot de volledige tandprothese. Onder volledige tandprothese verstaat de wetsuitlegger (U zoudt het misschien betwisten) tot nu toe alle tandheelkundige werkzaamheden, die in den mond moeten plaats hebben op het oogenblik, dat er een prothese geplaatst moet worden. De tandheelkundige gaat zijn bevoegdheid te buiten, als hij een patient behandelt, wanneer er van prothetische hulp geen sprake is.

De heer Salomons zegt, dat de wet zoo zot is, dat Mr. D u y s het volgende argument kon aanvoeren: Iemand laat in 1921 zijn eerste kies trekken, in 1924 de volgende, in 1928 de derde, totdat hij eindelijk een prothese noodig heeft. De tandheelkundige mag dit alles doen, want de wet spreekt niet van een termijn, en elke patient zal wel eens in zijn leven een prothese noodig hebben.

De heer P a e s i zegt, dat wij zijn aangeslagen in de omzetbelasting en derhalve als fabrikant van kunstgebitten worden beschouwd. Bij onzen aanslag in de Personeele Belasting zouden wij dan recht hebben op aftrek van een deel van de huurwaarde, omdat onze technische afdeeling als fabriek wordt beschouwd niet alleen, doch ook voor onze sprekkamer zou dat van pas zijn.

De Voorzitter zegt, dat eenige jaren geleden de zaak ter sprake is gekomen, door de Mij. te bevoegder plaatse is uitgevochten en verloren. Nu met de Omzetbelasting zou dat een nieuw gezichtspunt zijn. Spreker vraagt, wat de juridische adviseur meent.

Mr. N o r d T h o m s o n kan het zoo niet zeggen. Hij wil de kwestie eens bekijken.

De heer S a n d e r s wil het standpunt van den heer P a e s i ondersteunen. Als de collega in zijn kamer niet meer doet, dan kunstgebitten maken, staat hij zijns inziens zeer sterk.

De Voorzitter acht de kans gering, maar de juridische adviseur zal te gelegener tijd hierover adviseeren.

De heer B r u g m a n zegt, dat men in plaatsen, waar omzetbelasting gerekend wordt voor electrischen stroom en gas, ook voor tandheelkundig werk vrijstelling zou kunnen krijgen voor een deel van den gebruikten stroom in verband met het betalen van omzetbelasting voor kunstgebitten.

De heer V a n d e V e n klaagt over de fouten, die jonge collega's

maken bij hun vestiging tegen de collegialiteit en de beroepswaardigheid. Spreker wil niet den afgestudeerde, maar den afstudeerenden een wenk doen geven, zich vóór hun vestiging in verbinding te stellen met hun toekomstige afdeeling, of plaatselijke collega's, om zich op de hoogte te stellen.

Ook is spreker gebleken, dat er in Utrecht krachten werkzaam zijn, die de jonge collega's aanraden geen lid der Mij. te worden om hun practijk onbelemmerd en ongebonden te kunnen vestigen en uitbreiden.

De Voorzitter zegt, dat deze opvoeding iets is, waarmede ons H.B. zich ernstig bezighoudt. Men heeft den studenten in Utrecht beloofd, hun elk jaar een aantal voordrachten over voor hen belangrijke onderwerpen te zullen geven. Spreker doet een beroep op de vergadering om zich desgevraagd voor een spreekbeurt beschikbaar te stellen. Verder zal er een studentenorgaan onder leiding van het Tijdschrift voor Tandheelkunde komen.

De heer P a e s i wenscht, dat de geslaagden voor tandarts onmiddellijk mededeeling krijgen, dat zij, zich binnen het halve jaar als lid der Mij. anmeldende, recht hebben op verlaagde contributie,

De heer K r a n e n b u r g spreekt over de onbevoegde uitoefening in Rotterdam en haar bestrijding.

Ook de heer P a e s i over die te Haarlem.

De Voorzitter wil de commissie van ontvangst hartelijk danken namens Maatschappij en vergadering.

De heer S c h u t t e brengt, nu collega K a y s e r als nestor ontbreekt (spreker hoopt niet | om gezondheidsredenen), hulde aan den voorzitter voor zijn uitmuntende leiding. (Langdurig applaus.)

De Voorzitter dankt.

De heer B l a a u w dankt namens de Commissie van ontvangst voor de vriendelijke woorden.

De Voorzitter sluit om 12.30 de 31ste Algemeene Vergadering.

De Redactie-Commissie:

J. BERKENBOSCH BERENDS.

BERTHOLD H. DE BEER.

J. A. SALOMONS.

ANALYTISCH VERSLAG

van de 75e H.B.-vergadering der Ned. Mij. ter Bevordering der Tandheelkunde, op Zaterdag 1 Juni 5 uur en Zondag 2 Juni 1935 10 uur v.m. in 't Amstel Hotel te Amsterdam.

Agenda:

1. Notulen 74e H.B.-vergadering.
2. Ingekomen stukken.
3. Behandeling van het beroep op het H.B. van een lid der afdeeling Noord-Brabant-Zeeland, naar aanleiding van het door deze afdeeling op 24 Juni 1933 uitgesproken roeyement. (Art. 7a, 2, der Statuten.)
4. Mededeelingen over de a.s. algemeene vergadering op 28 en 29 Juni te Vlissingen.
5. Voorstel van het D. B. om art. 12 H.R. te wijzigen.
6. Voorstel van het D. B. om, naar aanleiding van de op 10 April l.l. gesloten overeenkomst met de Vereeniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnici, aan de Algemeene Vergadering eenige besluiten voor te stellen.
7. Voorstellen van de Polikliniek-Commissie.
8. Voorstel van het D. B. om art. 2 H.R. te wijzigen in verband met het lidmaatschap van artsen, specialisten voor mond- en tandziekten.
9. Voorstel van het D. B. om de artikelen 52, 55 en 61 van het H.R. te wijzigen.
10. Rapport van de Commissie van Onderzoek (B r u g m a n, H e n r y en O d d e n s) naar aanleiding van een ingekomen klacht der Vlaardingsche tandartsen.
11. Bespreking van de wenschelijkheid en mogelijkheid een reservfonds te stichten ten behoeve van ziekenfonsaangelegenheden.

11a. Statuten Vereeniging voor den Middenstand.

12. Rondvraag.

13. Sluiting.

Voorzitter: C h. F. L. N o r d. Alle H.B.-leden en Mr. N o r d T h o m s o n zijn aanwezig (D r e s e n vervangt G e r a r d s en N i n c k B l o k vervangt O d d e n s), benevens de eereleden V a n H a s s e l t en S a n d e r s.

Voorzitter N o r d opent ruim kwart over 5 de vergadering en heet allen welkom, in 't bijzonder de eereleden en V a n H e e m s k e r c k D ü k e r voor Het Gooi en V e r m o o t e n voor Utrecht, die voor het eerst aanwezig zijn, alsook D r e s e n, die G e r a r d s vervangt, en N i n c k B l o k, als plaatsvervanger van O d d e n s.

1. *Notulen.* Notulen 74e H.B.-vergadering worden ongewijzigd goedgekeurd.

2. *Ingekomen stukken:*

1. Berichten van verhindering van collega's O d d e n s en G e r a r d s.

2. Verzoek van de afdeling Gelderland om goedkeuring van het gewijzigd afdelingsreglement.

Na eenige discussie besloten het afdelingsbestuur te verzoeken alsnog de bepaling, dat blanco stemmen meetellen als geldige stemmen, te wijzigen, daar dit in strijd is met de reglementen der Maatschappij, waarin is bepaald, dat blanco stemmen niet meetellen.

3. Brief van collega R e n g e r s met verzoek om inlichtingen over het bedanken van een lid der afd. N.-Nederland en de daarover gevoerde correspondentie met het D. B., waardoor deze collega zijn bedanken heeft herroepen.

Aan collega R e n g e r s wordt verzocht deze kwestie met den betreffenden collega te bespreken en te trachten de gerezen moeilijkheden op te lossen.

4. Een schrijven van collega R o e s t uit Den Haag, waarin deze voorstelt, dat de Maatschappij met het N. T. G. en de V. v. N. T. een commissie zal vormen, om de Utrechtsche Hoogeschool bij haar 300-jarig bestaan in 1936 een geschenk, namens de tandartsen, aan te bieden.

Besloten wordt, dat het D. B. zich in verbinding zal stellen met de zusterorganisaties, teneinde samen een circulaire te verzenden, om voor dit doel gelden te verzamelen.

De verdere behandeling der ingekomen stukken wordt nu onderbroken om eerst punt 3 der agenda te behandelen.

3. *Behandeling van het beroep op het H.B. van een lid der afd. N.-Brabant-Zeeland, naar aanleiding van het door deze afdeling uitgesproken roeyment op 24 Juni 1933 (art. 7a, 2 der Statuten).*

Voor het afdeulingsbestuur waren aanwezig de heeren K o c k e n en R o b b e r s, terwijl van den betrokken collega bericht was ingekomen, dat hij verhinderd was de vergadering bij te wonen.

Na zeer uitvoerige discussies werd met algemeene stemmen besloten het roeyment, door de afdeling N.-Brabant-Zeeland uitgesproken, te bekrachtigen en het Afd.-Bestuur, zoowel als den betrokken collega van dit besluit in kennis te stellen.

11a. *Statuten der Vereeniging tot bevordering van systematische Tandheelkundige Hulpverschaffing aan den Middenstand.*

De Statuten worden artikelsgewijze behandeld en enkele wijzigingen worden voorgesteld, o.a. om den naam der vereeniging te veranderen in: „Vereeniging tot Bevordering van Systematische Mondverzorging voor den Middenstand”.

Tenslotte worden deze statuten met algemeene stemmen goedgekeurd, nadat de voorzitter der Commissie enkele punten nader heeft toegelicht.

De Voorzitter brengt de Commissie hulde voor haar werk en verwacht, dat nu zoo spoedig mogelijk tot oprichting der Vereeniging zal worden overgegaan.

Ingekomen stukken (vervolg).

5. Schrijven van het Ministerie van Sociale Zaken met verzoek een aanbeveling in te zenden voor de vacature-C o e b e r g h in het Centraal College van Tucht. Het D. B. stelde het dubbeltal: H o l t h a u s - J a n V i s s e r. — 6. Nog een schrijven van dat Ministerie met verzoek medewerking te verleenen aan de samenstelling van de Centrale Commissie voor het Ziekenfondswezen. Het D. B. heeft bevestigend geantwoord. — 7. Het jaarverslag van het T. v. T. wordt daarna voorgelezen, waarna S a n d e r s verzoekt in de notulen der vorige Jaarvergadering opgenomen in het T. v. T., niet te spreken van den „Raad van Beheer”, maar van het „Algemeen Bestuur” van het tijdschrift. Rectificatie zal op de algemeene vergadering geschieden. — 8. Schrijven van de afd. N.-Brabant-Zeeland, dat zij de alg. verg. in Vlissingen gaarne zal ontvangen en als commissie van ontvangst B l a a u w, V a n d e V e l d e en V a n K e t e l heeft benoemd. — 9. Schrijven van de C. Z. C. met kennis-

geving, dat het H.B. van de Mij. v. Geneesk. de overeenkomst inzake samenwerking heeft aanvaard en dat deze op de a.s. alg. verg. der Mij. v. Geneesk. zal worden behandeld. — 10. Schrijven van de afd. Rotterdam inzake waarneming en vervanging uitsluitend door leden der Mij. Wordt later behandeld. — 11. Een vraag van de afd. N.-Holland wat de opinie van het H.B. is inzake het houden van een voordracht door een lid der Mij. voor de Vereeniging van Tandheelkundigen over de vervaardiging der volle prothese. Wordt verwezen om advies naar de Commissie voor Beroepsethiek. — 12. Verzoek van de afd. Rotterdam om goedkeuring van het Huish. Reglement. In verband hiermee wordt besloten een omissie in het H. R. der Mij. te herstellen en art. 19, 1e zin, aan te vullen met: „en hun plaatsvervangers”. — 13. Rapport van de commissie tot bestudeering van het honorariumvraagstuk. Wordt verwezen naar het D. B. om vervolgens naar de afdelingen te worden gezonden.

4. *Mededeelingen over de a.s. Algemeene Vergadering.*

Bl a a u w geeft uitvoerige inlichting omtrent de plannen der commissie van ontvangst en moet daarvoor den dank van den voorzitter aanvaarden. Hierbij wordt de wenk gegeven de zomervergadering in het algemeen in Juli te houden, omdat het reizen dan goedkoper is. Daartegen wordt evenwel het bezwaar aangevoerd, dat een vergadering in Juli te dicht bij de vacantie is en dus het bezoek nadeelig kan beïnvloeden. Men zou de vraag eventueel aan de Algemeene Vergadering kunnen voorleggen. Voor goedkoope reisgelegenheid zal de secretaris bij de Nederlandsche Spoorwegen nader informeerden.

5. *Voorstel tot wijziging art. 12 H. R.*

Na eenige discussie besloten dit voorstel aan te houden en eerst na herziening ter behandeling naar de afdelingen te zenden.

ZONDAGMORGEN OM 10 UUR
HERVATTING DER VERGADERING

6. *Besluiten in verband met de overeenkomst met de V. v. L. H. T.*

Na enkele redactiewijzigingen worden de voorgestelde besluiten aanvaard, welke aan de a.s. Algemeene Vergadering zullen worden voorgelegd.

7. *Voorstellen der Polikliniek-Commissie.*

Door eenige leden worden bezwaren geopperd tegen de voorstellen der

commissie. Vooral over de wijze waarop de welstandsgrens zal moeten worden gehandhaafd, loopen de meeningen sterk uiteen.

Enkele leden wenschen gebiedend voor te schrijven, dat de patienten hun belastingbiljet zullen moeten overleggen, terwijl weer andere leden de meening zijn toegedaan, dat dit voor een behoorlijke exploitatie van een kliniek veel te bezwaarlijk zal zijn en dat een mededeeling in de wachtkamer, dat op de polikliniek slechts patienten beneden een bepaalde welstandsgrens mogen worden behandeld, als preventieve maatregel voldoende moet worden geacht.

Tenslotte wordt besloten deze voorstellen aan te houden en neemt de voorzitter der polikliniek-commissie op zich, om over de verschillende standpunten een causerie te houden op de a.s. Algemeene Vergadering. Op een speciale H.B.-vergadering, te houden na de vacaties, zullen deze voorstellen, eventueel gewijzigd aan de hand der gevoerde discussies, nogmaals worden behandeld en daarna aan de Jaarvergadering in Januari ter definitieve beslissing worden voorgelegd.

8. *Voorstel wijziging art. 2 H. R.*

Na eenige discussie wordt besloten in art. 2 H. R. de zinsnede:

„wanneer hij verklaart de tandheelkunde of een deel daarvan als beroep uit te oefenen”

te wijzigen in:

„wanneer deze, ter beoordeeling van het D. B. (met beroep op het H.B.) door diploma of verklaring bewijs van voldoende tandheelkundige scholing kan overleggen”.

9. *Voorstel tot wijziging der art. 52, 55 en 61 H. R.*

Ongewijzigd goedgekeurd.

De voorzitter van den Raad van Beroep, collega Sanders, stelt voor een causerie te doen houden over de rechtspraak in onze Maatschappij en verklaart zich bereid dit op de a.s. Algemeene Vergadering te doen.

10. *Rapport Commissie van Onderzoek i.z. klacht Vlaardingsche tandartsen.*

Dit rapport wordt na toelichting door de Commissie van Onderzoek en een kleine redactiewijziging door het H.B. unaniem aanvaard. Hiervan zal aan de betrokken collegae mededeeling worden gedaan.

11. *Reservefonds ten behoeve van Ziekenfonds-aangelegenheden.*

Het voorstel van het D. B. om een reservefonds voor ziekenfonds-

aangelegenheden te stichten vindt wel instemming, doch men acht het gewenscht op een volgende H.B.-vergadering met meer gedetailleerde voorstellen te komen en dit punt voorals nog aan te houden.

12. *Rondvraag.*

Door verschillende leden wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt enkele vragen te stellen, die door den voorzitter worden beantwoord.

Nadat één der leden den voorzitter dank heeft gebracht voor zijn rustige en prettige leiding der vergadering, sluit de voorzitter met een woord van dank om kwart vóór twee de 75e H.B.-vergadering.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

DE MAATSCHAPPIJ-RECHTSPRAAK

De lezer van het, als steeds, uitstekend overzicht van de laatste algemeene vergadering der Maatschappij in het Juli-nummer van dit tijdschrift — vooral wanneer hij de vergadering niet heeft bijgewoond — zou den indruk kunnen krijgen, dat er tusschen den voorzitter van den Raad van Beroep en den juridisch-adviseur verschil van waardeering bestaat van het materieele en het formeele element in de rechtspraak.

In de discussie ter vergadering is voldoende gebleken, dat dit niet het geval is.

Ondergeteekenden zouden het betreuren, wanneer bij de leden der Maatschappij een onjuiste meening hieromtrent zou postvatten.

Om die reden wenschen zij hier nog eens te verklaren, dat zij beiden van meening zijn, dat het materieele element in de rechtspraak het hoogst moet worden gesteld, en dat de in acht te nemen vormen slechts moeten worden gezien als middelen, om het doel, het verkrijgen van materieel recht, te bereiken. Maar ook gelooven zij beiden, dat het handhaven van deze vormen noodig is, om rechtszekerheid te waarborgen en mede daardoor het gestelde doel te bereiken.

J. SANDERS Ezn.

G. H. E. NORD THOMSON.

Amsterdam
Leiden Augustus 1935.

Lijst van candidaat-leden:

Eventueele bezwaren moeten binnen vier weken worden ingediend bij den Secretaris der Maatschappij. — (art. 2 H.R.)

W. F. A. Arnold, 's-Gravenhage,	(afd. 's-Gravenhage en O.).
E. A. Gastelaars, Voorschoten,	(idem).
J. Morra, 's-Gravenhage,	(idem).
C. G. P. Bendien, 's-Gravenhage,	(idem).
C. J. de Lange, Zeist,	(afd. Utrecht).
W. B. van Gent, 's-Gravendeel,	(afd. Rotterdam en O.).
J. H. Brand, Winschoten,	(afd. Noord-Nederland).
M. Th. A. v. Bruggen, Dordrecht,	(afd. Rotterdam en O.).
J. A. Bakker, Hilversum,	(afd. 't Gooi en O.).
Mej. H. J. W. J. v. Drunen, Hendrik Ido Ambacht,	(afd. Rotterdam en O.).
A. A. H. J. Crielaers, Nijmegen,	(afd. Gelderland).
C. Rutten, Arnhem,	(afd. Gelderland).
K. Geertsema, Alphen a/d Rijn,	(afd. 's-Gravenhage en O.).
Mevr. Dr. E. de Vries, Amsterdam,	(afd. Amsterdam).
B. G. van Elburg, Ermelo,	(afd. Gelderland).
J. E. Mulder, Ede,	(afd. Gelderland).
L. J. Breure, Haarlem,	(afd. Noord-Holland).
J. W. Wensink, Amsterdam,	(Afd. Amsterdam).
J. W. M. Bruins, Utrecht,	(Afd. Utrecht).
C. Røthengatter, Kruiningen,	(Afd. N. Brabant-Zeeland).
W. G. Knap, Amsterdam,	(Afd. Amsterdam).

EENIGE GEGEVENS EN WENKEN.

1. Het algemeen secretariaat der Maatschappij is gevestigd Anton Mauvelaan 9, Bussum, telef. 3225.
2. Voor assistentie, waarneming of overname van praktijk zich uitsluitend te wenden tot het Bemiddelingsbureau. Leidster: Mej. Chr. Dullemond, Heerenstraat 46, Utrecht.
3. De Redactie van het Tandheelkundig Jaarboekje is gevestigd Anton Mauvelaan 9, Bussum.

4. Het Incasso-bureau van de maatschappij staat onder leiding van Mr. G. H. E. Nord Thomson, Turfmarkt 8, Leiden.

---
5. De penningmeester van het steunorgaan der Mij. is J. J. Backer Dirks, Hoogstraat 219a, Rotterdam. Gelden te remitteeren aan de Twentsche Bank, rekening letter S van J. J. Backer Dirks of de postrekening van den penningmeester nr. 248849.

---
6. Aanvragen voor de ongevallen- en ziekteverzekeringsspolis op de speciale Maatschappij-voorwaarden, te richten aan de directie der verzekeringsbank: de Nieuwe Eerste Nederlandsche, Prinsessegracht 13, den Haag.

---
7. Den leden der Mij. wordt dringend verzocht geen persoonlijke besprekingen met een ziekenfonds te voeren, alvorens vooraf inlichtingen te hebben ingewonnen bij de betreffende afdelings-ziekenfondscommissie. — Dit voorkomt latere moeilijkheden!

---
8. Collegae, die het voornemen hebben een praktijk over te nemen, waaraan een ziekenfonds-praktijk verbonden is, worden, in hun eigen belang, aangeraden, alvorens daartoe over te gaan, inlichtingen in te winnen bij de Centrale Ziekenfonds-Commissie.

---
9. Het secretariaat der Centrale Ziekenfondscommissie is gevestigd bij W. van Eupen, van Bijleveldsingel 1, Nijmegen.
